

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Архангай аймгийн Мал эмнэлгийн газрын 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: АРА-2022/37/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn 2022 он	Дарга, Тэргүүлэх аудитор: Т.Байгалмаа Утас: 70333141 Цахим хаяг: Baigalmaa.T@audit.gov.mn Аудитын менежер: Д.Нэргүйбаатар Утас: 70332860 Цахим хаяг: Nerguibaatar.d@audit.gov.mn Аудитор: Г.Цог-Эрдэнэ Утас: 99210906 Цахим хаяг: Tsogerdene.g@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

1. Аудитын дүгнэлт

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл	4
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	4
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан	5
2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	6
2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан.....	7
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	9
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан.....	11
3. Аудитын тайлан.....	12
3.1 Ерөнхий зүйл.....	12
3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт	12
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал	13
3.4 Материаллаг байдал	13
3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга	13
3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв.....	14
3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг	15
3.8 Аудитын гол асуудал	15
3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	16
3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт.....	16
3.10 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт.....	17
3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал.....	17
4. Аудитын илрүүлэлт	17
5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл	18
Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	18

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ХХААХҮС	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайд
МЭЕГ	Мал эмнэлгийн ерөнхий газар

**АРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

65130 Цэцэрлэг, Архангай аймаг
Утас/Факс: 976-70333141
И-мэйл: arkhangai@audit.gov.mn

АРХАНГАЙ АЙМГИЙН МАЛ ЭМНЭЛГИЙН
ГАЗРЫН ДАРГА А.САРУУЛЖАРГАЛ
ТАНАА

2022.02.16 № 13
танай _____-ны № _____-т

Аудитын санал дүгнэлт

Зөрчилгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Архангай аймгийн Мал эмнэлгийн газрын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Архангай аймгийн Мал эмнэлгийн газрын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхгүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Т.БАЙГАЛМАА

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

№	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	600,366,623.72	575,362,078.8
2	АВЛАГА	21,350,000	
3	Татаас, санхүүжилтийн авлага	21,350,000	
4	УРЬДЧИЛГАА		7,200,000
5	Урьдчилж гарсан зардал		7,200,000
6	БАРАА МАТЕРИАЛ	579,016,623.72	568,162,078.8
7	Түүхий эд материал	120,893,256.9	118,711,490.77
8	Эм боох материал	120,893,256.9	118,711,490.77
9	Хангамжийн материал	458,123,366.82	449,450,588.03
10	Бичиг хэргийн материал	6,622,766	6,443,090
11	Сэлбэг хэрэгсэл	11,775,500	1,900,000
12	Түлш, шатах тослох материал	5,068,440.5	5,203,145.6
13	Бусад хангамжийн материал	434,656,660.32	435,904,352.43
14	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	1,790,965,181.44	1,705,530,941.51
15	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	1,790,965,181.44	1,705,530,941.51
16	Биет хөрөнгө	1,701,675,181.41	1,617,010,941.53
17	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,340,586,711.2	1,340,586,711.2
18	Хуримтлагдсан элэгдэл	-68,584,291.93	-100,814,098.45
19	Авто-тээврийн хэрэгсэл	751,466,572.52	690,517,800
20	Хуримтлагдсан элэгдэл	-560,785,376.76	-525,899,704.24
21	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	719,941,844.91	703,870,694.57
22	Хуримтлагдсан элэгдэл	-517,134,197.87	-528,361,408.76
23	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	50,563,124.03	59,672,724.03
24	Хуримтлагдсан элэгдэл	-14,379,204.69	-22,561,776.82
25	Биет бус хөрөнгө	89,290,000.03	88,519,999.98
26	Програм хангамж	1,980,000	1,980,000
27	Хуримтлагдсан элэгдэл	-659,999.97	-1,430,000.02
28	Бусад биет бус хөрөнгө	87,970,000	87,970,000
29	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	2,391,331,805.16	2,280,893,020.31
30	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	1,350,000	
31	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	1,350,000	
32	Өглөг	1,350,000	
33	Бусад өглөг	1,350,000	
34	Байгууллагад төлөх өглөг	1,350,000	
35	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	2,389,981,805.16	2,280,893,020.31
36	Засгийн газрын хувь оролцоо	2,389,981,805.16	2,280,893,020.31
37	Хуримтлагдсан үр дүн	2,157,584,010.9	2,048,495,226.05
38	Өмнөх үеийн үр дүн	999,014,305.77	2,157,584,010.9
39	Тайлант үеийн үр дүн	1,158,569,705.13	-109,088,784.85
40	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	232,397,794.26	232,397,794.26
41	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	2,391,331,805.16	2,280,893,020.31

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

№	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	4,100,328,944.43	2,762,184,178.69
2	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	2,244,284,939.43	796,432,330.69
3	Нийтлэг татварын бус орлого	2,244,284,939.43	796,432,330.69
4	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	2,395,110	
5	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	2,395,110	
6	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	1,163,677,120.03	
7	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	1,078,212,709.4	796,432,330.69
8	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,856,044,005	1,965,751,848
9	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	835,700,800	1,195,308,000
10	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	835,700,800	1,195,308,000
11	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	1,020,343,205	770,443,848
12	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	648,471,825	663,217,678
13	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	371,871,380	80,198,470
14	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого		27,027,700
15	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	2,941,759,239.3	2,871,272,963.54
16	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,941,759,239.3	2,871,272,963.54
17	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,907,365,528.7	2,790,409,024.63
18	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	573,760,265	596,771,846.59
19	Үндсэн цалин	409,813,239	444,132,750
20	Нэмэгдэл	146,048,307	123,323,530.4
21	Унаа хоолны хөнгөлөлт	17,898,719	17,736,433.54
22	Урамшуулал		11,579,132.65
23	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	76,984,585.38	84,872,853.5
24	Тэтгэврийн даатгал	52,083,164.26	56,668,239.27
25	Тэтгэмжийн даатгал	7,995,984.12	6,310,800.91
26	ҮОМШӨ-ний даатгал	4,544,388	8,898,963.67
27	Ажилгүйдлийн даатгал	1,123,731	1,181,241.33
28	Эрүүл мэндийн даатгал	11,237,318	11,813,608.32
29	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	43,796,031.02	44,549,118
30	Гэрэл, цахилгаан	5,168,527.02	5,660,800
31	Түлш, халаалт	37,746,000	37,576,000
32	Цэвэр, бохир ус	881,504	1,312,318
33	Хангамж, бараа материалын зардал	47,073,234.5	72,571,097.56
34	Бичиг хэрэг	8,472,219	7,058,576
35	Тээвэр, шатахуун	29,655,887.5	23,963,064.9
36	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	8,945,128	6,252,310
37	Бараа материал акалсны зардал		22,953,985.06
38	Бараа материал шилжүүлсний зардал		12,343,161.6
39	Нормативт зардал	1,244,269,446.6	973,961,019.84
40	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	1,244,269,446.6	973,961,019.84
41	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	202,100	
42	Багаж, техник, хэрэгсэл	2,600	
43	Урсгал засвар	199,500	
44	Томилолт, зочны зардал	15,654,900	25,055,300
45	Дотоод албан томилолт	15,654,900	25,055,300
46	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	803,142,940	820,581,493
47	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	798,602,940	814,258,900
48	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	400,000	72,440

49	Даатгалын үйлчилгээ	3,291,700	2,274,653
50	Тээврийн хэрэгслийн татвар	364,000	291,200
51	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	400,000	3,600,000
52	Газрын төлбөр	84,300	84,300
53	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	102,482,026.2	172,046,296.14
54	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	17,158,259.46	45,012,556.21
55	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	85,323,766.74	127,033,739.93
56	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	34,393,710.6	80,863,938.91
57	Бусад урсгал шилжүүлэг	27,852,300	3,880,000
58	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	205,000	2,000,000
59	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	23,297,300	
60	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	4,350,000	1,880,000
61	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	6,541,410.6	76,983,938.91
62	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	6,339,930.6	76,983,938.91
63	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	201,480	
64	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	1,158,569,705.13	-109,088,784.85
65	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	1,158,569,705.13	-109,088,784.85

2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

№	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
1	2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл		232,397,794.26	999,014,305.77	1,231,412,100.03
2	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл		232,397,794.26	999,014,305.77	1,231,412,100.03
3	Тайлант үеийн үр дүн			1,158,569,705.13	1,158,569,705.13
4	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл		232,397,794.26	2,157,584,010.9	2,389,981,805.16
5	2021 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл		232,397,794.26	2,157,584,010.9	2,389,981,805.16
6	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл		232,397,794.26	2,157,584,010.9	2,389,981,805.16
7	Тайлант үеийн үр дүн			-109,088,784.85	-109,088,784.85
8	2021 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл		232,397,794.26	2,048,495,226.05	2,280,893,020.31

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

№	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	1,858,439,115	1,965,751,848
2	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	2,395,110	
3	Нийтлэг татварын бус орлого	2,395,110	
4	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	2,395,110	
5	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	2,395,110	
6	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,856,044,005	1,965,751,848
7	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	835,700,800	1,195,308,000
8	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	835,700,800	1,195,308,000
9	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	1,020,343,205	770,443,848
10	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө, түүнтэй адилтгах ангилалдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	648,471,825	663,217,678
11	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	371,871,380	80,198,470
12	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого		27,027,700
13	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,857,339,115	1,924,152,348
14	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,857,339,115	1,924,152,348
15	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,801,595,404.4	1,843,288,409.09
16	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	225,459,400	596,771,846.59
17	Үндсэн цалин	155,458,100	444,132,750
18	Нэмэгдэл	61,804,300	123,323,530.4
19	Унаа хоолны хөнгөлөлт	8,197,000	17,736,433.54
20	Урамшуулал		11,579,132.65
21	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	30,437,100	84,872,853.5
22	Тэтгэврийн даатгал	21,418,700	56,668,239.27
23	Тэтгэмжийн даатгал	2,254,500	6,310,800.91
24	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,803,800	8,898,963.67
25	Ажилгүйдлийн даатгал	450,900	1,181,241.33
26	Эрүүл мэндийн даатгал	4,509,200	11,813,608.32
27	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	45,136,031.02	46,540,918
28	Гэрэл, цахилгаан	5,168,527.02	5,660,800
29	Түлш, халаалт	39,086,000	39,567,800
30	Цэвэр, бохир ус	881,504	1,312,318
31	Хангамж, бараа материалын зардал	50,227,464	44,611,720
32	Бичиг хэрэг	7,331,700	6,373,240
33	Тээвэр, шатахуун	32,811,436	23,404,770
34	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	8,995,128	6,252,310
35	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,089,200	8,581,400
36	Нормативт зардал	206,367,989	223,845,178
37	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	197,208,489	215,647,578

Архангай аймгийн Мал эмнэлгийн газрын 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

38	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	9,159,500	8,197,600
39	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	15,242,140	8,398,200
40	Багаж, техник, хэрэгсэл	1,953,400	3,323,200
41	Тавилга		
42	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	5,800,000	
43	Урсгал засвар	7,488,740	5,075,000
44	Томилолт, зочны зардал	15,654,900	25,055,300
45	Дотоод албан томилолт	15,654,900	25,055,300
46	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,213,070,380.38	813,192,393
47	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,208,530,380.38	799,669,800
48	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	400,000	72,440
49	Даатгалын үйлчилгээ	3,291,700	2,274,653
50	Тээврийн хэрэгслийн татвар	364,000	291,200
51	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	400,000	10,800,000
52	Газрын төлбөр	84,300	84,300
53	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	55,743,710.6	80,863,938.91
54	Бусад урсгал шилжүүлэг	27,852,300	3,880,000
55	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	205,000	2,000,000
56	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	23,297,300	
57	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	4,350,000	1,880,000
58	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	27,891,410.6	76,983,938.91
59	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	6,339,930.6	76,983,938.91
60	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	21,551,480	
61	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	1,100,000	41,599,500
62	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	1,100,000	41,599,500
63	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	1,100,000	41,599,500
64	Дотоод эх үүсвэрээр	1,100,000	41,599,500
65	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	1,100,000	41,599,500
66	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	-1,100,000	-41,599,500
67	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)	0.00	0.00
68	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.00	0.00
69	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0.00	0.00

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

№	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
1	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,195,308,000	1,118,324,061.09	76,983,938.91	93.6
2	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,195,308,000	1,118,324,061.09	76,983,938.91	93.6
3	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,191,428,000	1,114,444,061.09	76,983,938.91	93.5
4	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	667,874,700	596,771,846.59	71,102,853.41	89.4
5	Үндсэн цалин	470,277,500	444,132,750	26,144,750.00	94.4
6	Нэмэгдэл	158,818,700	123,323,530.40	35,495,169.60	77.7
7	Унаа хоолны хөнгөлөлт	23,278,500	17,736,433.54	5,542,066.46	76.2
8	Урамшуулал	15,500,000	11,579,132.65	3,920,867.35	74.7
9	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	89,439,400	84,872,853.50	4,566,546.50	94.9
10	Тэтгэврийн даатгал	58,409,200	56,668,239.27	1,740,960.73	97.0
11	Тэтгэмжийн даатгал	6,782,500	6,310,800.91	471,699.09	93.0
12	ҮОМШӨ-ний даатгал	10,026,100	8,898,963.67	1,127,136.33	88.8
13	Ажилгүйдлийн даатгал	1,356,500	1,181,241.33	175,258.67	87.1
14	Эрүүл мэндийн даатгал	12,865,100	11,813,608.32	1,051,491.68	91.8
15	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	46,545,200	46,540,918	4,282.00	100.0
16	Гэрэл, цахилгаан	5,660,800	5,660,800	-	100.0
17	Түлш, халаалт	39,567,800	39,567,800	-	100.0
18	Цэвэр, бохир ус	1,316,600	1,312,318	4,282.00	99.7
19	Хангамж, бараа материалын зардал	35,517,300	35,516,900	400.00	100.0
20	Бичиг хэрэг	6,432,000	6,373,240	58,760.00	99.1
21	Тээвэр, шатахуун	14,376,000	14,309,950	66,050.00	99.5
22	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	6,127,900	6,252,310	(124,410.00)	102.0
23	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	8,581,400	8,581,400	-	100.0
24	Нормативт зардал	16,155,500	16,155,500	-	100.0
25	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	12,307,900	12,307,900	-	100.0
26	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	3,847,600	3,847,600	-	100.0
27	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	16,397,700	16,397,700	-	100.0
28	Багаж, техник, хэрэгсэл	11,322,700	11,322,700	-	100.0
29	Урсгал засвар	5,075,000	5,075,000	-	100.0
30	Томилолт, зочны зардал	447,600	432,500	15,100.00	96.6
31	Дотоод албан томилолт	447,600	432,500	15,100.00	96.6

Архангай аймгийн Мал эмнэлгийн газрын 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

32	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	319,050,600	317,755,843	1,294,757.00	99.6
33	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	304,623,900	304,233,250	390,650.00	99.9
34	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	400,000	72,440	327,560.00	18.1
35	Даатгалын үйлчилгээ	2,851,200	2,274,653	576,547.00	79.8
36	Тээврийн хэрэгслийн татвар	291,200	291,200	-	100.0
37	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	10,800,000	10,800,000	-	100.0
38	Газрын төлбөр	84,300	84,300	-	100.0
39	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	3,880,000	3,880,000	-	100.0
40	Бусад урсгал шилжүүлэг	3,880,000	3,880,000	-	100.0
41	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	2,000,000	2,000,000	-	100.0
42	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,880,000	1,880,000	-	100.0
43	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	1,195,308,000	1,118,324,061.09	76,983,938.91	93.6
44	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,195,308,000	1,118,324,061.09	76,983,938.91	93.6
45	Улсын төсвөөс санхүүжих	1,195,308,000	1,118,324,061.09	76,983,938.91	93.6
47	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	66	56	10.00	84.8
48	Удирдах ажилтан	1	1	-	100.0
49	Гүйцэтгэх ажилтан	65	65	-	100.0
50	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	66	56	10.00	84.8
51	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	47	37	10.00	78.7
52	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	19	19	-	100.0

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Дансны код	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	770,443,848.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	770,443,848.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	770,443,848.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	9094820.00
210402	Тээвэр, шатахуун	9,094,820.00
2105	Нормативт зардал	207689678.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	203,339,678.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	4,350,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	33600000.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	23,428,800.00
210602	Тавилга	10,171,200.00
2107	Томиллолт, зочны зардал	24622800.00
210702	Дотоод албан томиллолт	24,622,800.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	495436550.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	495,436,550.00
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	770443848.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	770443848.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	663,217,678.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	80,198,470.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	27,027,700.00

3. Аудитын тайлан

3.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана” гэж заасны дагуу Архангай аймгийн Мал эмнэлгийн газар нь 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд шалгагдагч байгууллага түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудитын санал дүгнэлт, түүний үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Энэхүү тайланд шалгагдагч байгууллагад шилэн дансны хууль тогтоомжийг мөрдөн ажиллах, мэдээлэлийг хуулинд заасан хугацаанд мэдээлж хэвшихтэй холбоотой өгсөн зөвлөмжийг тусгасан болно.

Аудитыг Архангай аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор Г.Цог-Эрдэнэ гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер Д.Нэргүйбаатар, дарга, Тэргүүлэх аудитор Т.Байгалмаа нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Архангай аймгийн Мал эмнэлгийн газрын 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төрийн аудитын газарт 2022 оны 01 дүгээр сарын 21 -ны өдрийн 16 дугаар бүхий албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт

Архангай аймгийн Мал эмнэлгийн газар нь Мал амьтны эрүүл мэндийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.1-д “Мал эмнэлгийн үйлчилгээний мэргэжлийн, шуурхай, бие даасан, нэгдмэл байдлыг хангах”, 5.1.2-д “мал эмнэлгийн үйлчилгээг энэрэнгүй ёс, шинжлэх ухааны мэдлэгт тулгуурлан тэгш, хүртээмжтэй хүргэх” гэж заасны дагуу харьяалах нутаг дэвсгэртээ үйл ажиллагаа явуулдаг, МЭЕГ-ын харьяа байгууллага юм.

Тус байгууллага нь тайлант онд *“Архангай аймгийн нутаг дэвсгэрт мал амьтны эрүүл мэндийг хамгаалах, тэдгээрийн гаралтай түүхий эд бүтээгдэхүүний ариун цэвэр, эрүүл ахуйн шаардлагыг хангах, нийтийн эрүүл мэндийг хамгаалах, худалдааны чөлөөт байдлыг дэмжихтэй холбогдсон харилцааг зохицуулах”* гэсэн зорилт тавин ажилласан байна.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрдөх хууль, тогтоомж, бодлого чиглэлд дараах өөрчлөлт орсон байна. Үүнд:

- ЗГ-ын 2021 оны 43 дугаар тогтоол “Төсвийн хэмнэлтийн талаар авах арга хэмжээний тухай”
- ЗГ-ын 2021 оны 124 дүгээр тогтоол “Босго үнэ шинэчлэн батлах тухай”;
- Сангийн сайдын 2021 оны 190 дугаар тушаалаар “Зардлын эдийн засгийн ангилал ашиглах заавар”

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэхэд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

2021 оны санхүүгийн үйл ажиллагаанд МЭЕГ-аас төлөвлөгөөт хяналт шалгалт хийгдээгүй байна.

Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудиторос шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Архангай аймгийн Мал эмнэлгийн газар нь 2021 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккрузал сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Мөн төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг Төсвийн тухай хуулийн 54.5-д заасны дагуу бүрэлдэхүүн хэсгээр иж бүрэн бэлтгэж ирүүлсэн байна

3.4 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр 2021 оны батлагдсан төсвийг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдлийг дунд гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшинг 1 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2021 оны батлагдсан төсөв 1,195.3 сая төгрөгөөс 1 хувиар буюу 11.9 сая төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг 70 хувиар буюу 8.4 сая төгрөгөөр тогтоосон.

Гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн ерөнхий материаллаг байдлыг хянаж үзээд шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга

Тус байгууллагын 2021 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаар нийт хөрөнгийн дүн эхний үлдэгдлээс 110.3 сая төгрөгөөр буюу 4.6 хувиар буурч материаллаг өөрчлөлт гарсан нь бараа материал, үндсэн хөрөнгийн дансууд байна.

Хүснэгт 1. Санхүү байдлын тайлангийн үзүүлэлт

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	/төгрөгөөр/	
			Өөрчлөлт	Хувь
Авлага	21.3	7.2	(14.1)	(66.2)
Бараа материал	579.0	568.2	(10.8)	(1.9)
Үндсэн хөрөнгө	1,790.9	1,705.5	(85.4)	(4.8)
Нийт хөрөнгө	2,391.2	2,280.9	(110.3)	(4.6)
Өр төлбөр	1.3	-	(1.3)	(100.0)
Засгийн газрын оролцоо /Эздийн өмч/	2,389.9	2,280.9	(109.0)	(4.6)
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	2,391.2	2,280.9	(110.3)	(4.6)

Дансны үлдэгдэлд гарсан материаллаг дүнтэй дараах өөрчлөлтүүд байна. Үүнд:

- Авлагын үлдэгдэл 66.2 хувиар буурсан байна.

Авлагын данс нь 21.3 сая төгрөгийн эхний үлдэгдэлтэй ба тайлант онд авлагыг бүрэн барагдуулсан ч төсвийн хяналтын нэгдсэн онлайн платформыг /<https://www.opengov.mn/> 2022 онд ашиглахтай холбоотой гарах 7.2 сая төгрөгийн зардлыг урьдчилж шилжүүлсэнтэй холбоотой үлдэгдэл бий болсон байна.

- Бараа материалын үлдэгдэл 1.9 хувиар буурсан байна.

Бараа материалын данс нь 579.0 сая төгрөгийн эхний үлдэгдэлтэй ба тайлант онд төсвийн хөрөнгөөр худалдан авсан 277.9 сая төгрөг, бусад байгууллагаас үнэ төлбөргүй хүлээн авсан 795.9 сая төгрөг нийт 1,074.3 сая төгрөгөөр нэмэгдэж, тайлант онд 1,085.2 сая төгрөгийн зарцуулалт гарч, 568.2 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.

- Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл 4.8 хувиар буурсан байна.

Үндсэн хөрөнгө данс нь 1,790.9 сая төгрөгийн эхний үлдэгдэлтэй ба тайлант онд төсвийн хөрөнгөөр худалдаж авсан 41.6 сая төгрөгөөр нэмэгдэж, тайлант хугацаанд байгуулсан 127.0 сая төгрөгийн элэгдлээр буурч оны эцэст 1,705.5 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.

- Өр төлбөр бүрэн барагдсан байна.

Өр төлбөрийн данс нь 1.3 сая төгрөгийн эхний үлдэгдэлтэй ба тайлант онд бүрэн барагдуулсан байна.

- Цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн буурсан нь тайлант хугацааны үр дүн 109.0 сая төгрөгөөр буурсантай холбоотой.

Хүснэгт 2. Санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн үзүүлэлт

Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он	/төгрөгөөр/ Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	835,700,800	1,195,308,000	359,607,200
Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	1,020,343,205	770,443,848	(249,899,357)
Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	2,244,284,939.43	796,432,330.69	(1,447,852,608.74)
Үйл ажиллагааны орлого	4,100,328,944.43	2,762,184,178.69	(1,338,144,765.74)
Цалин, шимтгэлийн зардал	650,744,850.38	681,644,700.09	30,899,849.71
Бусад бараа үйлчилгээний зардал	1385389422.72	1197,000,474.31	(188,388,948.41)
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	803,142,940	820,581,493	17,438,553
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	102,482,026.2	172,046,296.14	69,564,269.94
Хөрөнгө шилжүүлсэн			
Үйл ажиллагааны зардал	2,941,759,239.3	2,871,272,963.54	(70,486,275.76)
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	1,158,569,705.13	(109,088,784.85)	1,049,480,920.28

Мал эмнэлгийн газрын санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилтийн орлого өмнөх оноос 359607.2 мянган төгрөг буюу 43.0 хувиар өссөн нь ХХААХҮСайдын 2021 оны 08 дугаар сарын 27-ны өдрийн А-233 тушаалын дагуу малын архаг халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх тарилгын санхүүжилт нэмэгдсэнтэй холбоотой байна. Төлөвлөсөн санхүүжилтийг зарцуулж ажилласан байна.

3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.6.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2021 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэр, нийт зардлыг 982.2 сая төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлжээ.

Төсөв захирагчийн хүргүүлсэн төсвийн төслийг нийт 106.2 сая төгрөгөөр бууруулж, зардлыг 876.0 сая төгрөгөөр хянаж баталсан байна. Харин тайлант онд батлагдсан төсвийн дүнг 26.7 хувиар буюу 1,195.3 сая төгрөгөөр нэмэгдүүлэн тодотгожээ. Төсөв нэмэгдүүлсэн шалтгаан нь малын архаг халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх тарилгын санхүүжилт 298.4 сая, түлш халаалтын зардал 20.9 сая нийт 319.3 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн байна.

3.6.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд төсвийн захирагч 3 хөтөлбөрийн 11 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд 1,195.3 сая төгрөгийн төсөв батлагдсан. Гүйцэтгэлээр санхүүжилтийг бүрэн авч, 1,118.3 сая төгрөгийг зарцуулж, 76.9 сая төгрөгийг улсын төсөвт төвлөрүүлж, тайлант онд батлагдсан төсвийг 6.4%-иар хэмнэж төсвийн хэмнэлтийг бий болгосон байна.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.6.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

- Тайлант жилд нэмэлт санхүүжилтийн дансаар аймгийн Засаг даргын нөөц сангаас 663.2 санхүүжилт ирснийг аймгийн Засаг даргын захирамжаар вакцины төлбөр, тарилгын үйлчилгээний хөлсөнд олгосон байна.

- МЭЕГ болон УМЭАЦТ Лабораториос 80.1 сая төгрөгийн санхүүжилт ирснийг адууны ям, шүлхий, үрхийн сүрьеэ, бруццеллёз, мониторинг зэрэг 5 төрлийн тандалт шинжилгээнд тус тус олгосон байна.

- Аймгийн ОБГ-аас аймгийн Засаг даргын захирамжийн дагуу 5.6 сая төгрөгийн санхүүжилт ирснийг шүлхий өвчний голомтод бүсэд ажилласан албан хаагчдын томилот, шатахуунд зарцуулсан байна.

3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг

Тайлангийн жилд аймгийн Мал эмнэлгийн газрын лаборатори нь Улсын Стандарт хэмжилзүйн газрын MNS ISO/IES 17025:2018 стандартын шаардлагыг хангасан тул Итгэмжлэгдсэн лабораторийн эрхтэй болсон байна.

Мөн 2021 оны 10 дугаар сарын 23-наас орон нутгийн 14 сумын 51 багт гоц халдварт буюу шүлхий өвчин гарч 20680 толгой мал өвчилсөн байна.

3.8 Аудитын гол асуудал

Тус байгууллага нь жилийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан стратегийн зорилтуудыг хангахад чиглэсэн 3 үндсэн зорилтын хүрээнд 53 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж, дэвшүүлсэн зорилт, төлөвлөсөн арга хэмжээний хэрэгжилт 86 хувьтай байна.

Тайлант онд хэрэгжүүлэх хөтөлбөр, арга хэмжээнд 1,195.3 сая төгрөгийг зарцуулахаар төлөвлөснөөс хэрэгжилт 93.5 хувийн биелэлттэй байна.

Аудитын явцад санхүүгийн тайлангийн аудитад баримтлах ерөнхий чиглэлийн дагуу дараах судалгааг авч үнэллээ. Үүнд:

1. Төсвийн хэмнэлтийн талаар авсан арга хэмжээ, түүний үр дүн судалгааг авч үзэхэд МУЗГ-ын 2021 оны 43 дугаар тогтоолын хэрэгжилтийг хангаж ажиллаагүй, дээд шатны төсөв захирагчийн шийдвэрийн дагуу дараах алдаа зөрчил илэрлээ. Үүнд:

- Мал эмнэлгийн ерөнхий газрын даргын 2021 оны 06 дугаар сарын 07-ны өдрийн 01/603 дугаар албан бичгийн дагуу худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулж 10.2 сая төгрөгийн албан конторын тавилга бэлтгэсэн.
- Мал эмнэлгийн ерөнхий газраас өгсөн чиглэлийн дагуу төсвийн хяналтын нэгдсэн онлайн платформыг /<https://www.opengov.mn/> 2022 онд ашиглахтай холбоотой гарах 7.2 сая төгрөгийн зардлыг урьдчилж шилжүүлсэн байна.

Дээрх алдаа зөрчлийг гаргасан дээд шатны төсөв захирагчийн санхүүгийн тайлангийн аудитаар үргэлжүүлэн авч үзэх нь зүйтэй байна.

Суудлын автомашин ашиглалтын хувьд: Ниссан патрол маркийн 2012 онд үйлдвэрлэгдсэн 67.0 сая төгрөгийн анхны өртөг бүхий, Лада маркийн 2019 онд үйлдвэрлэгдсэн 41.9 сая төгрөгийн анхны өртөг бүхий 2 автомашинтай бөгөөд шатахууны зардалд 17.3 сая төгрөгийг зарцуулсан, орон тооны жолоочтой, жолоочийн цалинд 10.1 сая төгрөгийг олгожээ.

Харин бусад судалгаанд холбогдох мэдээлэлгүй байна.

3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайлангийн аудитын санал дүгнэлтээс тусад нь салгах ёстой гэж заасан байна.

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийг шалгаж үр дүнг баримтжуулсан /Local.audit.mn сайтад шивсэн/ ба илэрсэн зөрчилд зөвлөмж хүргүүлээ.

3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.1, 3.1.2-т хамаарах төсөвт байгууллага, төрийн болон орон нутгийн өмчит үйлдвэрийн газар нь 6 дугаар зүйлийн 6.1, 6.4-т тус тус тусгасан мэдээллийг хуульд заасан хугацаанд ил тод мэдээлэх зохицуулалттай.

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Аудитаар тус хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан мэдээллийн давхардал, ач холбогдол, үр нөлөөг харгалзан мэдээллийг Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст ил тод байршуулсан эсэхийг хамруулан шалгалаа.

Архангай аймгийн Мал эмнэлгийн газар нь 2021 онд нийт 1,788.6 сая төгрөгийн 149 мэдээллийг Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст ил тод байршуулахаас 1,745.2 сая төгрөгийн 146 мэдээллийг хугацаанд нь ил тод байршуулж, 43.4 сая төгрөгийн 3 мэдээллийг хугацаа хоцроож мэдээлсэн зөрчилтэй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Шилэн дансны тухай хуулийг хэрэгжүүлж ажиллах зөвлөмж өгөв.

3.9.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

1. Тайланд онд Монгол Улсын Засгийн газрын “Төсвийн хэмнэлтийн талаар авах арга хэмжээний тухай” 43 дугаар тогтоолыг мөрдөж ажиллахыг бүх шатны төсөв захирагчид даалгасан. Төсвийн хэмнэлтийг тогтоолын 1.1-д заасан үндсэн үйл ажиллагаатай холбоотой, зайлшгүй шаардлагатайгаас бусад бүх төрлийн зардал, арга хэмжээг тэвчиж, зардал гаргахгүй байх, батлагдсан төсөвт зардлын дүнд 10-аас доошгүй хувийн хэмнэлт гарахаар тооцож, урсгал болон хөрөнгийн зардлыг төлөвлөн хуваарилах гэсэн заалттай нийцүүлж үзэхэд 9.7 % буюу 42.5 сая төгрөгийн хэмнэлтийг бий болгоогүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Засгийн газрын 2021 оны Төсвийн хэмнэлтийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай 43-р тогтоолын хэрэгжилтийг хангаж ажиллах албан шаардлагыг хүргүүлэх

2. Нормативт зардлаас ажлын дүрэмт хувцас худалдан авахад 8.2 сая төгрөгийг зарцуулсан зөрчил илэрлээ.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д “төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах”, МУЗГ-ын 2021.02.17-ны өдрийн 43 дугаар тогтоолын 1.4-д “... албан болон ажлын дүрэмт хувцасны худалдан авалтыг зохион байгуулахгүй байх ...” гэсэн заалтуудтай нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Монгол Улсын Засгийн газрын 2021 оны 02 дугаар сарын 17-ны өдрийн 43 дугаар тогтоолын хэрэгжилтийг хангаж ажиллах албан шаардлагыг хүргүүлэх

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим, сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцээгүй, бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд Монгол Улсын Засгийн газрын “Төсвийн хэмнэлтийн талаар авах арга хэмжээний тухай” 43 дугаар тогтоолын хэрэгжилты холбогдох шалгуурт нийцээгүй байна гэж дүгнэлээ.

3.10 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар санхүүгийн үйл ажиллагаанд дотоод хяналт хийгдээгүй, 21.3 сая төгрөгийн авлага үүсгэсэн зөрчил илэрсэнд дотоод хяналтыг тогтмол хэрэгжүүлж үр дүнг тооцож ажиллах, авлагагүй ажиллах 2 заалт бүхий зөвлөмж хүргүүлснийг 100 хувь хэрэгжүүлж ажилласан байна.

3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

МУЗГ-ын 2021 оны 43 дугаар тогтоолын хэрэгжилтийг хангаж ажилласан эсэхийг шалгах нь зүйтэй байна.

4. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар илрүүлэлт гараагүй болно.

-----oOo-----

5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

Д/Д	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Алдаа зөрчлийн утга	Нийт алдаа, зөрчлийн		Үүнээс							
					Залруулга		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
			Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Санхүүгийн тайлангийн аудитын асуудал												
1	МЭГ											
Дүн												
Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал												
1	МЭГ		3						2	8.2	1	
Дүн			3								1	
Нийт дүн			3	8.2					2	8.2	1	